
Obsah

Seznam zkratek:	11
1. ONEMOCNĚNÍ HYPOTALAMU A HYPOFÝZY	13
1.1. Diabetes insipidus	13
1.2. Hormonálně afunkční tumory hypotalamo-hypofyzární oblasti, diferenciální diagnostika expanzivních procesů v tureckém sedle	16
1.3. Hyperfunkční syndromy při onemocněních hypotalamo-hypofyzárních	19
1.3.1. Hyperprolaktinémie	19
1.3.2. Akromegalie a gigantismus	21
1.3.3. Cushingova choroba a diferenciální diagnostika hyperkortizolismu	24
1.3.4. Nelsonův syndrom	30
1.3.5. TSH produkující tumory hypofýzy - viz hypertyreóza	30
1.3.6. Gonadotropiny produkující nádory hypofýzy	31
1.4. Hypopituitarismus	31
1.5. Poruchy růstu	36
2. ONEMOCNĚNÍ ŠTÍTNÉ ŽLÁZY	37
2.1. Eufunkční struma	37
2.2. Tyreotoxikóza, hypertyreóza	39
2.2.1. Graves-Basedowova choroba	40
2.2.2. Hypertyreóza při independentním adenomu štítné žlázy	42
2.2.3. Polynodózní toxická struma	43
2.2.4. Některé další příčiny tyreotoxikózy:	44

2.2.5. Tyreotoxická krize	44
2.3. Hypotyreóza	45
2.4. Záněty štítné žlázy	48
2.4.1. Akutní zánět štítné žlázy	48
2.4.2. Subakutní tyreoiditida (De Quervainova, granulomatózní, obrovskobuněčná)	49
2.4.3. Chronická autoimunní tyreoiditida	50
2.4.4. Chronická fibrózní Riedlova tyreoiditida	51
2.5. Nádory štítné žlázy	52
2.6. Diferenciální diagnostika solitárního uzlu ve štítné žláze z hlediska FNAB	52
2.7. Volba vyšetření při podezření na jednotlivé tyreopatie ...	54
3. ONEMOCNĚNÍ PŘÍŠTÍTNÝCH TĚLÍSEK	55
3.1. Primární hyperparatyreóza a dif. dg. hyperkalcémie	55
3.2. Hypoparatyreóza	57
4. ONEMOCNĚNÍ KŮRY NADLEDVIN	60
4.1. Hyperfunkční syndromy	60
4.1.1. Cushingův syndrom a jeho diferenciální diagnostika je rozvedena v kapitole 1.3.3.	60
4.1.2. Primární hyperaldosteronismus	60
4.2. Primární (Addisonova choroba) a sekundární adrenokortikální insuficience	62
4.3. Kongenitální adrenální hyperplazie	67
4.4. Diferenciální diagnostika zvětšení nadledvin	69
4.4.1. Příčiny zvětšení nadledvin	69
4.4.2. Algoritmus vyšetření a léčby u náhodně zjištěného zvětšení nadledviny	73
5. ONEMOCNĚNÍ DŘENĚ NADLEDVIN	74
5.1. Feochromocytom	74
5.2. Hypofukce dřeně nadledvin	77
6. PORUCHY POHLAVNÍHO DOSPÍVÁNÍ	78
6.1. Předčasná puberta (pubertas praecox) u chlapců	78
6.2. Předčasná puberta (pubertas praecox) u dívek	79
6.3. Opožděná puberta (pubertas tarda)	80
7. PORUCHY FUNKCE VARLAT	81
7.1. Mužský hypogonadismus	81

7.2. Primární poruchy varlat.....	82
7.2.1. Oboustranná anorchie.....	82
7.2.2. Kryptorchismus	82
7.2.3. Klinefelterův syndrom	84
7.2.4. Syndrom Noonanové (mužský Turnerův syndrom)	85
7.2.5. Selhání funkce semenotvorných kanálků v dospělosti	86
7.2.6. Pokles funkce Leydigových buněk v dospělosti a stáří, climacterium virile	86
7.3. Centrální (hypotalamo-hypofyzární) příčiny poruch funkce varlat	87
7.3.1. Hypogonadotropní hypogonadismus	87
7.3.2. Izolovaný deficit LH (Pasqualiniho syndrom)	88
7.3.3. Hyperprolaktinémie	89
7.3.4. Jiné příčiny	89
7.4. Poruchy účinku androgenů	90
7.5. Porucha funkce varlat při systémových onemocněních	90
7.6. Léčba poruch funkce varlat	91
7.6.1. Substituční léčba androgeny	91
7.6.2. Léčba gonadotropiny a GnRH	91
7.7. Nádory varlat	92
8. GYNEKOMASTIE	93
9. PORUCHY FUNKCE VAJEČNÍKŮ	96
9.1. Klinická manifestace poruch funkce vaječníků, ženský hypogonadismus	96
9.2. Primární (periferní) poruchy vaječníků	97
9.2.1. Ageneze gonád	97
9.2.2. Turnerův syndrom	97
9.2.3. Předčasné ovariální selhání	98
9.3. Centrální poruchy funkce vaječníků	99
9.3.1. Hypogonadotropní hypogonadismus	99
9.3.2. Hyperprolaktinémie - viz kapitola 1.3.1.	99
9.4. Poruchy funkce vaječníků spojené s hypersekrecí androgenů	100
9.4.1. Syndrom polycystických vaječníků	100
9.4.2. Hyperplazie nadledvin manifestující se v dospělosti	102

9.5. Nádory vaječnicků	103
9.6. Léčba ženského hypogonadismu	104
9.6.1. Hormonální substituce estrogeny a gestageny	104
9.6.2. Substituční léčba gonadotropiny	106
9.6.3. Substituční léčba GnRH	107
9.6.4. Léčba anovulačních cyklů	107
10. HIRZUTISMUS	108
11. NADPRODUKCE HORMONŮ V NÁDORECH	
GASTROINTESTINÁLNÍHO TRAKTU	111
11.1. Karcinoid	111
11.2. Inzulinom (organický hyperinzulinismus)	113
11.3. Gastrinom, Zollinger-Ellisonův syndrom	114
11.5. VIPom (WDHA syndrom-watery diarrhea, hypokalemia, achlorhydria syndrom, Verner-Morrisonův syndrom)	116
12. POLYGLANDULÁRNÍ SYNDROMY	118
12.1. Mnohočetné endokrinní neoplazie (MEN)	118
12.1.1. Mnohočetná endokrinní neoplazie 1	119
12.1.2. Mnohočetná endokrinní neoplazie 2A	120
12.1.3. Mnohočetná endokrinní neoplazie 2B	120
12.2. Mnohočetné autoimunní endokrinopatie	122
13. VYŠETŘENÍ V ENDOKRINOLOGII	125
13.1. Normální bazální hodnoty hormonů	125
13.2. Dynamické testy v endokrinologii	132
14. ZÁKLADNÍ LITERATURA	136